

RAQAMLASHTIRISHNING ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI VA AHAMIYATI

**Yusupov Ne'matillo
Saidto'rayevich**

*Andijon iqtisodiyot va qurilish instituti
"Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrası*

**Norbo'tayeva Robiya
Azimjon qizi**

AIQI "Iqtisodiyot" fakulteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamlashtirishning asosiy jihatlari, uning hayotning turli sohalariga ta'siri va jadal texnologik taraqqiyot sharoitida jamiyat duch keladigan muammolar muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar:

Raqamlashtirish jarayonlari, axborot, raqamli texnologiyalar , sun'iy intellekt (AI),

Raqamlashtirish - bu an'anaviy ishlash va o'zaro ta'sir ko'rsatish usullaridan raqamli texnologiyalarga o'tish jarayonidir [1]. Bu jarayon jamiyat hayotining barcha jabhalarini, jumladan, iqtisodiyot, ta'lim, sog'liqni saqlash va ijtimoiy munosabatlarni ham qamrab oladi.

Raqamlashtirish jarayonlari samaradorligini oshirish, axborot sifatini yaxshilash va odamlar va tashkilotlar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni optimallashtirish uchun, raqamli texnologiyalarni qabul qilishni o'z ichiga oladi [2]. Bu hodisa internet (IoT), sun'iy intellekt (AI), katta ma'lumotlar va bulutli hisoblash kabi keng ko'lamli texnologiyalarni qamrab oladi [3].

Raqamlashtirishning iqtisodiyotga ta'siri:

- Iqtisodiy o'sishni tezlashtirish
- Raqamlashtirish samaradorlikni oshirish va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi.
- Raqamli texnologiyalarni qo'llagan kompaniyalar bozordagi o'zgarishlarga tezroq moslasha oladi va yangi mahsulot va xizmatlarni taklif qiladi [5].
- Yangi biznes modellari.
- Raqamlashtirish kompaniyalar iste'molchilar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlarni raqamli platformalar orqali bog'lashi mumkin bo'lgan

platforma iqtisodiyoti kabi yangi biznes modellarini yaratish imkoniyatlarini ochib beradi [6].

Ta'limni raqamlashtirish orqali [7]:

- Bilimga kirish – raqamlashtirish ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Onlayn kurslar va ta'lim platformalari odamlarga istalgan vaqtda, istalgan joyda o'rganish imkonini beradi [8].
- Treningni individuallashtirish - zamonaviy texnologiyalar o'quv dasturlarini har bir talabaning ehtiyojlariga moslashtirishga imkon beradi, bu esa o'rganish samaradorligini oshiradi.

Sog'liqni saqlashga ta'siri [9]:

- Telemeditsina - Sog'liqni saqlashni raqamlashtirish chekka hududlarda istiqomat qiluvchi aholi uchun tibbiy xizmatlardan foydalanish imkonini beruvchi telemeditsinani rivojlantirish imkonini beradi.
- Ma'lumotlarni boshqarishda - katta ma'lumotlar va tahlillardan foydalanish shifokorlarga ko'proq ongli qarorlar qabul qilishda yordam beradi, tibbiy yordam sifatini oshiradi.

Ijtimoiy o'zgarishlarga ta'siri:

Muloqot rang-barangligi - Raqamlashtirish odamlarning muloqot qilish usullarini o'zgartiradi, global aloqalarni yo'lga qo'yadi va axborot almashinuvini osonlashtiradi [10].

Maxfiylik va xavfsizlik masalalarida esa - Ma'lumotlar hajmi oshgani sayin, axborotning sizib chiqishi va kiberhujumlar xavfi ortadi, bu esa yangi xavfsizlik strategiyalarini ishlab chiqishni talab qiladi.

Raqamlashtirish o'zining ko'p afzalliklariga qaramay, jamiyat uchun bir qator muammolarni ham keltirib chiqaradi [11]:

-Foydalanishda tengsizlik: aholining barcha guruhleri raqamli texnologiyalardan teng foydalanish imkoniyatiga ega emas.

- Ta'lim va tarbiya: Texnologiyaning jadal rivojlanishi bilim va ko'nikmalarni doimiy ravishda yangilashni talab qiladi.

- Axloqiy muammolar: AI va katta ma'lumotlardan foydalanish maxfiylik va axloq haqida savollar tug'diradi.

Raqamlashtirish zamonaviy jamiyatni shakllantirishning muhim omilidir [12-15]. Bu iqtisodiy o'sish, ta'lim va sog'liqni saqlash uchun yangi imkoniyatlar ochadi, lekin ayni paytda paydo bo'layotgan muammolarga jiddiy e'tibor qaratishni talab qiladi. Raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli integratsiyalashuvi tez o'zgaruvchan dunyoda fuqarolarning huquqlaridan teng foydalanish va himoya qilinishini ta'minlaydigan strategiyalarni ishlab chiqishni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Brynjolfsson, E. va McAfee, A. (2014). Ikkinchi mashina asri: ajoyib texnologiyalar davrida ish, taraqqiyot va farovonlik.

2.Shvab, K. (2016). To'rtinchi sanoat inqilobi.

3.Tapskott, D. va Tapskott, A. (2016). Blokcheyn inqilobi: Bitcoin orqasidagi texnologiya pulni, biznesni va dunyoni qanday o'zgartirmoqda.

- 4.Saidturaevich, Y. N. M. (2024). Priorities and Requirements of the Transition to the "Green Economy" in the Conditions of Uzbekistan. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(1), 582-585.
- 5.Saidturaevich, Y. N. M. (2024). The Development of Tourism Activity and its Role in the World Economy. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(4), 241-243.
- 6.Yusupov, N. S., Qosimjon o'g'li, S. A., & Akramjon o'g'li, A. A. (2024). INVESTITSION LOYIHALARNI MUVAFFAQIYATLI AMALGA OSHIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV DAN SAMARALI FOYDALANISH YO 'LLARI. *Journal of new century innovations*, 54(2), 106-109.
- 7.Saidturaevich, Y. N. M. (2024). The Effect of Organizing Tourism Activities in Villages on the Expansion of Tourism Networks in Our Country. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 204-207.
- 8.Saidturaevich, Y. N. M. (2024). PROSPECTS OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT THROUGH AGRO-TOURISM. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 21(4), 179-182.
- 9.Saidturaevich, Y. N. M. (2024). Analysis of Development and Shortcomings in Local Tourism in the Republic of Uzbekistan. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(5), 127-129.
- 10.Yusupov, N.S., 2024. TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA LOYIXAVIY BOSHQARUVNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI. *PEDAGOGS*, 59(1), pp.202-207.
- 11.Yusupov, N. (2023). QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSION FAOLIYATNI O'RNI VA AHAMIYATI. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 1(4), 146-150.
- 12.Mamayev B.N. RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANGAN HOLDA RAQAMLI MARKETING ELEMENTIDAN BIRI INTERNET-REKLAMADAN FOYDALANISHNING TENDENSIYALARI Vol. 1 No. 8 (2022): O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI.
13. Shukurullaevna, B. S. (2023). MANAGEMENT SYSTEM FOR THE EFFECTIVE USE OF LABOR POTENTIAL IN THE DEVELOPMENT OF INTEGRATION PROCESSES. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 466-473.
14. Алматаев Т. О., Давидова Д. Т., Султанов А. А. ПУТИ ЭФФЕКТИВНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ИНТЕГРАЦИИ СОТРУДНИЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И ПРОМЫШЛЕННОСТИ //Universum: технические науки. – 2023. – №. 9-2 (114). – С. 38-41.
15. Давидова Д. Т. СУФУРТАДА АХБОРОТ КОММУНИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ МЕЗОHLARI //MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH. – 2023. – Т. 2. – №. 23. – С. 56-62.